

Ιωάννινα: Η ανάσα της Παμβώτιδας

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Σαν πρωινή αχλή οι μύθοι και οι παλιές ιστορίες κυλούν πάνω στον καθρέφτη της λίμνης μαζί με τις βάρκες και τα караβάκια που ταξιδεύουν για το απίθανο νησάκι, ξεκινώντας από την αισθαντική προκυμαία κάτω από τα τείχη της ζωντανής καστροπολιτείας, μιας από τις λίγες που συνεχίζουν τη ζωή τους μέσα στους αιώνες

Η λίμνη των Ιωαννίνων ή τα Γιάννενα της λίμνης; Για μένα υπερίσχυε στη σκέψη και στη ψυχή μου το δεύτερο. Ο ιδιαίτερος χαρακτήρας της μητρόπολης της Ηπείρου καθρεφτίζεται στα νερά της Παμβώτιδας και όλη η ζωή της πολιτείας γυροφέρει την ακτογραμμή της. Οι ξεχωριστές εμπειρίες των Ιωαννίνων είναι ο περίγυρος της λίμνης, το σεργιάνι στην προκυμαία γύρω από τα τείχη του κάστρου και το σύντομο ταξίδι με τα караβάκια από την προκυμαία μέχρι το απίστευτα γοητευτικό Νησάκι, μια ξεχωριστή και πολύ ιδιαίτερη «πελαγίσια» νότα στην ιστορία και τη ζωή της λίμνης.

Το νήμα αυτής της γοητείας το πιάνεις από την αυγή, όταν τα φώτα της προκυμαίας αντανακλούν στην επιφάνεια της λίμνης, όπως και οι φωτιές των φαράδων που μέσα στην παγωνιά έχουν πιάσει τα πόστα τους και περιμένουν την

ανταπόκριση από την άκρη της πετονιάς τους. Καθόλου σπάνιο, αφού συχνά η ανταπόκριση προέρχεται από ευμεγέθη ψάρια. Λίγο αργότερα, τα χαρακτηριστικά καΐκια της λίμνης που μάζευαν τα δίχτυα τους στα ανοιχτά, ποδίζουν στην προκουμαία και ξεφορτώνουν πλούσιες ψαριές, πολλά τελάρα γεμάτα πεταλούδες και γριβιά (γριβάδια). Εχει γίνει καημός ένα τέτοιο ταξίδι για ψάρεμα στη λίμνη, γιατί δεν γίνεται να μην υπάρχει μια πρόκληση από την Παμβώτιδα που να σε περιμένει να επιστρέψεις για να τη δοκιμάσεις.

Τότε οι προκλήσεις ήταν η βόλτα στην προκουμαία γύρω από το Κάστρο, και η «στεριανή» διακλάδωση δεξιά για τα έγκατα της καστροπολιτείας, και η «θαλασσινή» αριστερά με το караβάκι για το Νησί (10 λεπτά ταξίδι) και μετά ο γύρος ολόκληρου του νησιού (30 λεπτά), από θαυμαστό μοναστήρι σε θαυμαστό μοναστήρι, από λογκάδα με καλαμιώνα γεμάτο υδρόβια ζωή και εικόνες, σε καλαμιώνα. Πριν καθόμασταν με τον φίλο ηπειρώτη ζωγράφο Βασίλη Σταύρου σε ένα από τα εστιατόρια της προκουμαίας και σπουδάζαμε την πλούσια γευστική ιστορία των Ιωαννίνων, όταν άρχισε να σκιτσάρει στο σημειωματάριό μου την πιο χαρακτηριστική εικόνα των Ιωαννίνων που βλέπαμε απέναντι, τη χερσόνησο με το τζαμί του Ασλάν Πασά να ταξιδεύει στα νερά της λίμνης δίπλα στα караβάκια που πήγαιναν για το νησάκι. Αυτή είναι μια εικόνα που κρατούσαν πάντα στον νου τους οι νέοι και οι παλιοί περιηγητές όπως ο Eduard Lear που σημείωνε στο δικό του σημειωματάριο το 1848: «Παρακολουθούσα από τα τείχη των ερειπίων την ποικιλία στους τόνους του φωτός, καθώς συννεφιά και λιακάδα εναλλάσσονταν πάνω στη γαλανή επιφάνεια της λίμνης και τότε σκίαζαν τη χερσόνησο του κάστρου και τότε ο ήλιος χρύσωνε το μικρό νησάκι στους πρόποδες του μεγαλοπρεπούς όρους, του Μιτσικελίου. Είναι γοητευτικό να περιπλανιέσαι κοντά στη λίμνη και να απολαμβάνεις την ιερή ηρεμία».

Στη λίμνη με τα όνειρα και τους θρύλους

OLYMPUS DIGITAL CAMERA

«Κάτω στη λίμνη γεννιόνταν τα όνειρα» γράφει η Ισμήνη Καριωτάκη. Ενα τέτοιο όνειρο είναι και η χερσόνησος, φτιαγμένη λες με πλατανόκλαδα, με τον μιναρέ του τζαμιού του Ασλάν Πασά για κορυφή, που ταξιδεύει στα ήρεμα αυτή την ώρα του δειλινού νερά της Παμβώτιδας λίμνης. Ετσι, για λίγο, μπορείτε να βρεθείτε σε παράλληλη πορεία με τα караβάκια που πηγαινοέρχονται για το νησάκι. Πίσω, η παλιά πολιτεία μέσα στα τείχη, μοιάζει να στέκει ακίνητη στον χρόνο. Ο,τι κινείται, έχει επαφή με τη λίμνη: Τα караβάκια, τα αγωνιστικά σκάφη των αθλητών, οι βάρκες των ψαράδων, τα υδρόβια πουλιά, οι άνθρωποι στην προκυμαία. Η λίμνη είναι το όριο της ζωής στην πόλη, αλλά και της, χωρίς όρια, γοητείας της.

Τα Ιωάννινα είναι η πόλη με το πλούσιο παρελθόν και το απίστευτα νεανικό παρόν. Την Κυριακή το μεσημέρι οι θορυβώδεις ακαδημαϊκές συντροφικές - η πόλη φιλοξενεί τόσους φοιτητές, όσοι σχεδόν και μόνιμοι κάτοικοι - εμφανίζονται στην πιάτσα. Το εντυπωσιακό ξέσπασμα ζωντάνιας συμβαίνει φυσικά στα καφέ, τα μπαρ, τα εστιατόρια, στην όχθη της Παμβώτιδας. Γενικώς, αυτός ο παραλίμνιος δρόμος - και οι δύο διακλαδώσεις του - είναι οι βασικές αρτηρίες της ζωής (και της ομορφιάς) της πόλης.

Ο χειρότερος τρόπος για να διατρέξετε τον παραλίμνιο δρόμο των Ιωαννίνων είναι το αυτοκίνητο. Το καλύτερο μέσο είναι το ποδήλατο ή τα πόδια, καθώς υπάρχουν διαμορφωμένα ποδηλατόδρομος και λωρίδα περιπάτου. Αφετηρία μπορεί να είναι η περιοχή μπροστά από το ξενοδοχείο «Du Lac», εκεί που έχουν στήσει τις αυτοσχέδιες εξέδρες τους οι από στεριάς ψαράδες.

Οι ψαράδες είναι από τις πιο χαρακτηριστικές εικόνες της λίμνης, τα καλά ξωτικά της. Εμφανίζονται σε όλο τον παράκτιο δρόμο, μέχρι πέρα στο τέρμα του, καθώς διαλύεται η πρωινή ομίχλη που κάθεται πάνω στην επιφάνεια της λίμνης. Έχουν πάρει τις επίκαιρες θέσεις τους αξημέρωτα και έχουν στήσει τα καλάμια τους και τις πολύχρωμες πετονιές τους. Δίπλα η απόχη σε πρώτη ζήτηση, καθώς το ψάρι που θα τσιμπήσει μπορεί να είναι ένα καλοθρεμμένο γριβάδι, γριβί όπως το λένε εδώ οι ψαράδες. Τέτοια μεγάλα γριβιά και πλήθος πεταλούδες – κι αυτά ψάρια της λίμνης – ενδέχεται να δείτε στη σκάλα μετά το πάρκο, αν περάσετε τη στιγμή που καταφθάνουν οι χαρακτηριστικές βάρκες που βλέπατε στο βάθος να σηκώνουν τα δίχτυα τους, για να ξεφορτώσουν την πλούσια ψαριά τους.

Εκτός από τους ψαράδες και τις βάρκες τους, η πρωινή ομίχλη που αποτραβιέται, αποκαλύπτει και τα άλλα πλάσματα της λίμνης, τα υδρόβια πουλιά, τα οποία κάνουν ένα σωρό χαριτωμένες φιγούρες στην προσπάθειά τους να εξασφαλίσουν τα προς το ζην. Παρακολουθώντας τα φτάνετε στο μικρό πάρκο με τα γλυπτά, κάτω από τη «χερσόνησο» του Κάστρου, όπου λίγο μετά ανοίγεται δεξιά σας η κεντρική πύλη του.

Η ζωντανή καστροπολιτεία

OLYMPUS DIGITAL CAMERA

Το Κάστρο των Ιωαννίνων είναι το παλαιότερο βυζαντινό που διατηρείται - κτίστηκε την εποχή του Ιουστινιανού το 528 - και το μοναδικό, μαζί με τη Ρόδο και τη Μονεμβασιά, που κατοικείται και συνεχίζει δική του, ξεχωριστή, ζωή. Περνάτε κάτω από τις επάλξεις και αμέσως αρχίζετε να ανηφορίζετε ανάμεσα σε παλιά κτίσματα, μέχρι την πύλη της ακρόπολης όπου βρίσκεται το τζαμί του Ασλάν Πασά. Περπατάτε ανάμεσα σε σωρούς από μπάλες κανονιών και παλιά κτίρια, όπως τους τουρκικούς στρατώνες, τα λουτρά και τη βιβλιοθήκη.

Στο τζαμί στεγάζεται το Εθνολογικό Μουσείο Ιωαννίνων, στο οποίο εκτίθενται αντικείμενα από τους πολιτισμούς των Ελλήνων, των Τούρκων και των εβραίων. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον προκαλούν οι συλλογές τέχνηρων αργυροχρυσοχοίας - στην οποία η πόλη έχει μακρά παράδοση, αλλά και πλούσιο παρόν - αλλά και το δαμασκηνό σπαθί του Καραϊσκάκη. Από εδώ είναι εξαιρετική η θέα προς τη λίμνη, αλλά από την άλλη ακρόπολη, το Ιτς Καλέ - όπου λειτουργεί το Βυζαντινό Μουσείο - είναι πολύ ωραία η θέα από τα ανοίγματα των επάλξεων προς τις κεραμοσκεπές της καστροπολιτείας και τον λόφο με το τζαμί. Μέσα στο Ιτς Καλέ, τα παλιά μαγειρεία με τις χαρακτηριστικές καμινάδες που υψώνονται πάνω από τις κορυφές των απέναντι βουνών, έχουν μετατραπεί σε ένα από τα πλέον ατμοσφαιρικά καφέ που μπορείτε να συναντήσετε.

Η ζωή μια ανάσα από τη λίμνη

OLYMPUS DIGITAL CAMERA

Για να περιβάλλει τον επισκέπτη όλη η αύρα της λίμνης θα πρέπει να διαλέξει το προσωρινό σπίτι του δίπλα στη λίμνη ή να έχει στα μάτια του τη θέα της. Η

καλύτερη επιλογή μέσα στην πόλη, σε άμεση επαφή με τη λίμνη, είναι τα αρχοντικά κτίρια με τις παραδοσιακές αρχιτεκτονικές γραμμές του ξενοδοχείου «Du Lac» (τηλ. 26510 59100, www.epcon.gr/dulac/).

Σε επαφή με τη λίμνη βρίσκεται και το πολυτελές «Grand Serai» (τηλ. 26510 42884, www.mitsishotels.com), πρώην Ξενία.

Με θέα την πόλη και τη λίμνη λειτουργεί και το «Olympic» (τηλ. 26510 22233, www.hotelolymp.gr).

Μέσα στο Κάστρο υπάρχει ο ομώνυμος ξενώνας (τηλ. 26510 22866, www.ameliko.gr).

Και το φαγητό στα Γιάννενα βρίσκεται σε άμεση επαφή με τη λίμνη. Κάτω στην προκουμαία υπάρχουν ορισμένα εστιατόρια που προσφέρουν μια γευστική περιήγηση στον γαστρονομικό πλούτο της περιοχής. Ο γνωστός περιηγητής Εβλιγιά Τσελεμπί, πέρασε το 1670 από εδώ και έμεινε άναυδος από τα νόστιμα φαγητά, ιδίως από τη γιαννιώτικη κοτόπιτα, και τα γλυκά, όπως τον μπακλαβά. Κοτόπιτα (φρέσκο κοτόπουλο, ρύζι, μυρωδικά, σε φύλλο πλασμένο με το χέρι) σερβίρει το εστιατόριο στην όχθη της λίμνης «Στην Ιθάκη», μαζί με τραχανόπιτα, κεμπάμπ γκεσιτλέρι, γιαουρτλού κεμπάμπ, πιλλίκ σις κεμπάμπ (κοντοσούβλι κοτόπουλο), κιουζού σις κεμπάμπ (κοντοσούβλι αρνίσιο), κεμπάμπ της Προύσας (καυτερό), σαρδέλες και πέστροφες ψητές στα κάρβουνα. Στην προκουμαία είναι και ο «Φίλιππας».

Λένε ότι τα ονομαστά χέλια της Παμβώτιδας έφταναν μέχρι το σεράι του Σουλτάνου στην Πόλη. Τώρα μπορείτε να τα δοκιμάσετε στις ταβέρνες στο Νησί «Κυρά Βασιλική» και «Απόπλους», μαζί με караβίδες και βατραχοπόδαρα. Τις караβίδες μπορούν να τις κάνουν με σκορδαλιά αν τους κάνετε τη σχετική παραγγελία μια ημέρα πριν. Στην πλατεία Αλιέων, τώρα, το τσίπουρο με διάφορους μεζέδες σερβίρεται στο «Δούναι και λαβείν», όπου γίνεται απολαυστικότερο όταν το δοκιμάζεις με την παρέα του Θανάση Θαυμαστού.

Ενα νησάκι στην καρδιά των βουνών

OLYMPUS DIGITAL CAMERA

Η δεύτερη διακλάδωση του παραλίμνιου δρόμου των Ιωαννίνων είναι υδάτινη και τραβά για το Νησάκι, μια ιδιαίτερη ψαράδικη κοινότητα με τον παραδοσιακό οικισμό της ανάμεσα στα βουνά. Τα γραφικά караβάκια ξεκινούν από την προκουμαία, λίγο μετά την πύλη του Κάστρου. Στο λιμάνι του Νησιού σας υποδέχεται πλέον μια τουριστική ατμόσφαιρα, αλλά και ένα πιάτο με τα ονομαστά γιαννιώτικα γλυκά που προσφέρουν μέλη του γυναικείου συνεταιρισμού ενδημικών προϊόντων. Στα ενυδρεία μπροστά από τις ταβέρνες κολυμπούν όλα τα καλά της λίμνης, στα τραπεζάκια του καφέ περιμένουν οι ναργιλέδες και τα πλακόστρωτα σοκάκια είναι ανοιχτά για ένα γύρο στην πραγματική φυσιογνωμία του Νησιού.

Οι βάρκες μοιάζουν να είναι αραγμένες στις αυλές των σπιτιών και ο περιφερειακός δρόμος δεξιά από το λιμάνι πηγαίνει προς τις ονομαστές μονές με τις εκπληκτικές τοιχογραφίες, τα μοναστήρια των Φιλανθρωπινών και του Ντίλιου, που είναι επισκέψιμα, και της Ελεούσας που ακόμη είναι κλειστό, αφιερωμένα και τα τρία στον Άγιο Νικόλαο. Εκατέρωθεν του δρόμου πρωταγωνιστούν τα χρώματα της φύσης, αριστερά τα αγριολούλουδα και δεξιά οι εντυπωσιακές καστανοκέφαλες πάπιες και τα άλλα πουλιά του νερού, μέχρι τη μονή Μεταμόρφωσης του Σωτήρα, στην άκρη του οικισμού, όπου εκτελέστηκε ο θρυλικός Αλή Πασάς και τη μονή Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου. Ετσι φτάνετε στην

άκρη του προβλήτα όπου τελειώνει ο γύρος του νησιού και αρχίζει ξανά ένα νέο ταξίδι στον αέναο κύκλο του θρύλου της Παμβώτιδας.

Μαστροπαύλος Νίκος Γ

Πηγή: tovima.gr